

Lühiülevaade Hiiumaa valla 2025. aasta eelarvest

2025. aasta valla eelarve on koostatud tekkepõhiselt „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse“ § 13 – 19 alusel. Eelarve on koostatud üheks eelarveaastaks ja esitlusvaluutaks on euro. Valla 2025. aasta eelarve koostamise lähtetingimused kehtestas vallavalitsus 21. augustil 2024 korraldusega nr 463, kus arvesse võeti järgmiseid põhimõtteid:

- omatulude maht planeerida vähemalt 2024. tasemel;
- majandamiskulud planeerida maksimaalselt 2024. a tasemel;
- põhitegevuse tulem peab olema vähemalt 14%.

Arengukava määrab kohaliku omavalitsuse prioriteetsed tegevussuunad ja eelarvestrateegia finantsprojektsiooni. 2025. aasta eelarve projekti koostamisel on aluseks 17.10.2024 vastu võetud uuendatud arengukava ja eelarvestrateegia.

2025. aasta kavandatud tegevused:

- Koostatakse üldplaneering;
- Korraldatakse vanemahariduse alaseid koolitusi;
- Hariduse valdkondliku arengukava koostamine;
- Kärkla ujula tasuvus-teostatavus analüüsi koostamine;
- Hiiumaa Halduse käivitamine saareüleselt;
- Suuremõisa mõisa kompleksi haldamine;
- Energia- ja kliimakava uuendamine ja tegevuskava koostamine;
- Saarnaki ja Hanikatsi laiu ajaloolise koosluse säilitamine ja loodushoiu mudeli välja töötamine.

Arendusobjektidest on töös:

- Käina kultuurikeskuse rekonstrueerimine;
- Üürimaja ehitamine;
- Paluküla terviseraja olme- ja teenindushoone rajamine;
- Suuremõisa katlamaja renoveerimine;
- Kärklas Sadama tänava rekonstrueerimine;
- Üleujutusohu riskide maandamisega seotud ehituslikud tegevused Kärklas;
- Sõru sadama ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendustööd;
- Tuletornide renoveerimine;
- Palade kooli katuse vahetus;
- Palade lasteaia lisarühma ehitus;
- Kärkla lasteaia uus hoone.

Vastavalt Hiiumaa Vallavolikogu 20.02.2025 määrusele nr 108 on Hiiumaa valla 2025. aasta eelarve kogumaht 32,4 miljonit eurot:

- põhitegevuse tulud 24,8 miljonit eurot;
- investeerimistegevuse tulud 2,4 miljonit eurot;
- investeerimislaen 5,2 miljonit eurot;

Koondeelarve eurodes:

	Eelarve 2025
Põhitegevuse tulud	24 830 055
30 Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	16 705 000
32 Kaupade ja teenuste müük	2 510 128
35 Saadud toetused	5 514 927
38 Muud tulud	100 000
Põhitegevuse kulud	21 486 269
41 Sotsiaaltoetused	1 392 388
45 Muud toetused	1 503 597
50 Tööjõukulud	12 170 146
55 Majandamiskulud	6 313 092
60 Muud tegevuskulud	107 046
Investeeringustegevuse kulud	8 490 819
15 Põhivara soetus	6 995 814
45 Antavad toetused põhivara soetuseks	844 803
65 Finantskulud	650 202
Investeeringustegevuse tulud	2 423 538
35 Saadud toetused põhivara soetuseks	2 283 538
38 Muud tulud	120 000
65 Finantstulud	20 000
Finantseerimistegevus	2 954 052
208 Laenu võtmine (+)	5 200 000
208 Kohustuste tasumine (-)	-2 245 948
Likviidsete varade muutus	230 557
10 Käibevara	230 557

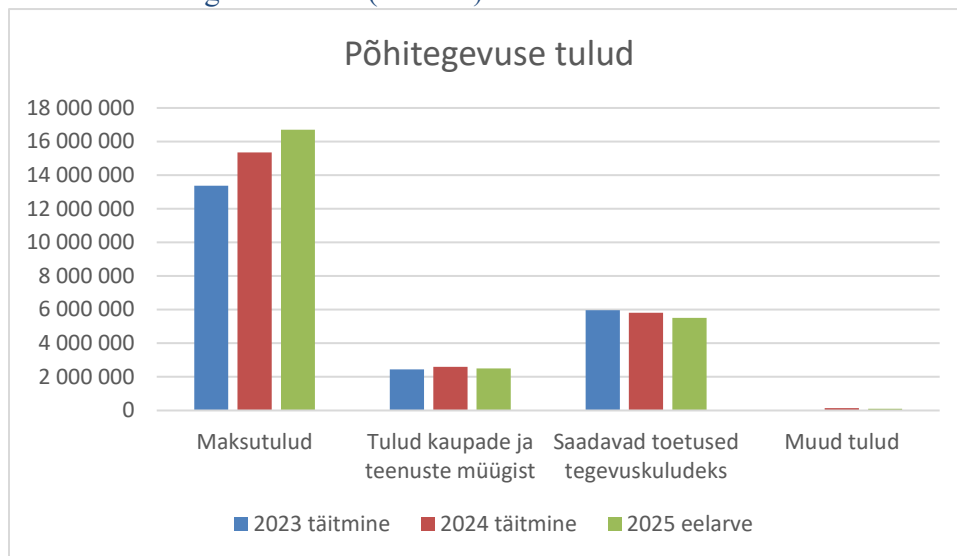
Põhitegevuse tulud¹

2025. aasta eelarves on planeeritud tulud 24,8 miljonit eurot. See on 0,9 miljonit eurot suurem kui 2024. aasta tegelik tulu.

- Maksutulud moodustavad 67,3% eelarve tuludest ehk 16,7 miljonit eurot, mis tähendab 8% kasvu võrreldes 2024. aasta täitmisega;
- Kaupade ja teenuste müügist laekub 2,5 miljonit eurot, mis moodustab 10,1% (-3,4%);
- Saadud toetused katavad 22,2% eelarve tuludest, ulatudes 5,5 miljoni euroni (-5,6%);
- Muud tulud moodustavad 0,4% eelarvest, kokku 0,1 milj eurot.

¹ maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud

Joonis 1. Põhitegevuse tulud (eurodes)

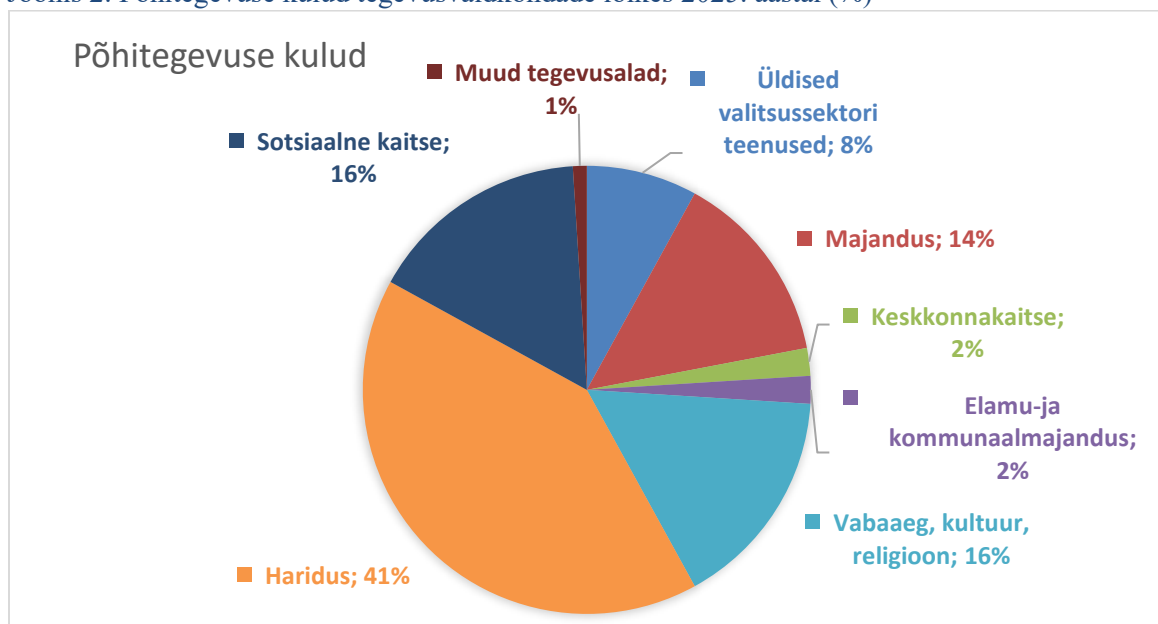

Põhitegevuse kulud²

2025. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud 21,5 miljonit eurot. See on 1,3 miljonit eurot rohkem kui 2024. aasta tegelikud kulud (+5,9%).

Põhitegevuse kuludeks on toetused, personalikulud, majanduskulud ning muud kulud jaotatuna üheksa erineva valdkonna vahel.

Joonis 2. Põhitegevuse kulud tegevusvaldkondade lõikes 2025. aastal (%)

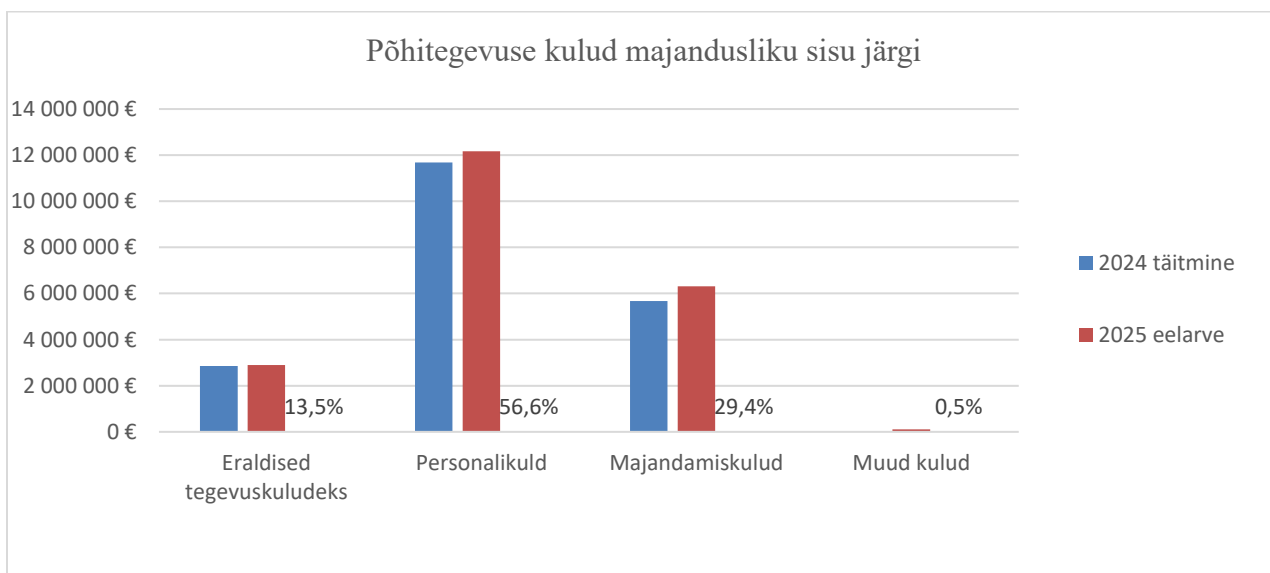

² antavad toetused, muud tegevuskulud

- Haridus moodustab põhitegevuse kuludest 41% ehk 8,9 miljonit. Kuludest 79% ehk 6,9 miljonit eurot moodustavad personalikulud ja 2,0 miljonit eurot majandamiskulud.
- Vaba aeg, kultuur ja religioon moodustab 16% ehk 3,5 miljonit eurot.
- Sotsiaalne kaitse moodustab 16% ehk 3,3 miljonit eurot.
- Majandus moodustab 14% ehk 2,9 miljonit eurot.
- Valitsemine moodustab 8% ehk 1,7 miljonit eurot, kus kajastub ka reservfond ning omaosaluse fond.
- Elamu- ja kommunaalmajandus moodustab 2% ehk 0,5 miljonit eurot.
- Ülejäänud põhitegevuse kuludest moodustavad avalik kord ja julgeolek, keskkonnakaitse ja tervishoiu tegevusvaldkonnad kokku 3% 0,7 miljonit eurot.

Majandamis- ja personalikulud moodustavad tervikuna 86,5% eelarve kogukuludest ehk 18,6 miljonit eurot, kasvades võrreldes 2024. aastaga 7,6%. Sellest personalikulud hõlmavad 65% (12,2 miljonit eurot) ning majanduskulud 35% (6,4 miljonit eurot). Antavad toetused moodustavad 13,5% eelarvest ehk 2,9 miljonit eurot.

Joonis 3. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu järgi

Investeeringustegevus

2025. aasta eelarves on planeeritud investeeringukulud 8,49 miljonit eurot.

Investeeringud koosnevad:

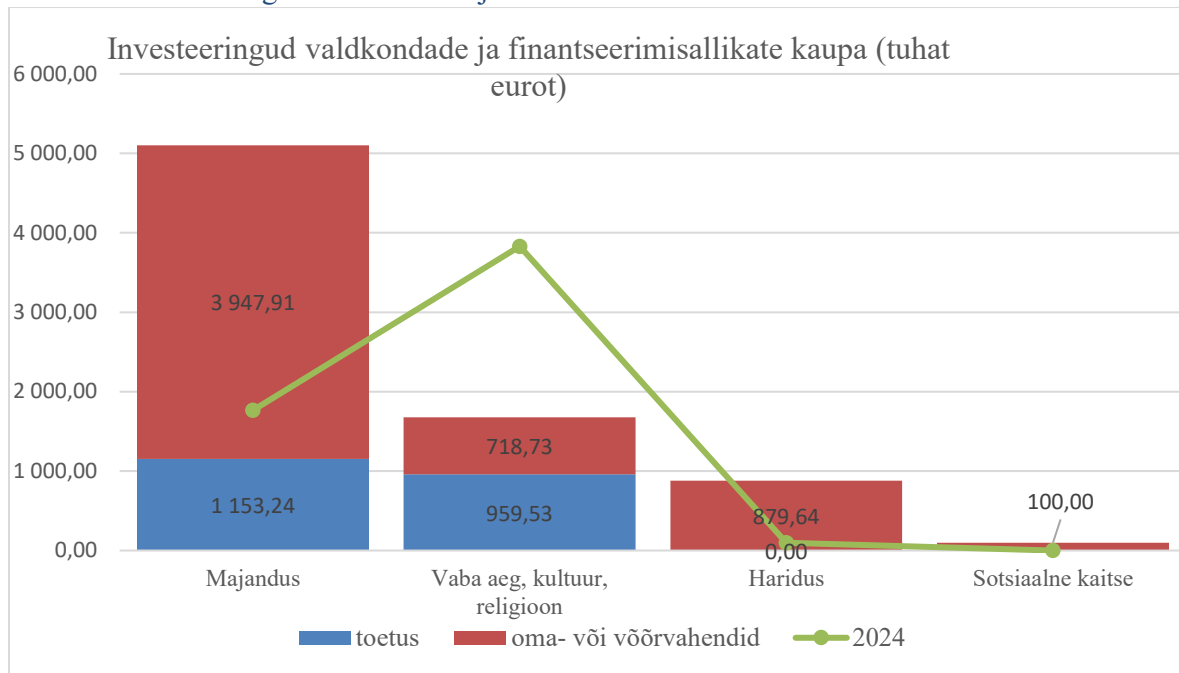
- Põhivara soetusest, mis moodustab 6,61 miljonit eurot (joonis 4).

Arendusobjektidest on töös:

- Käina kultuurikeskus;
- Suuremõisa katlamaja rekonstrueerimine
- Kärkla uus lasteaed;
- Palade lasteaed;
- Palade Põhikooli katus;
- Paluküla terviseradade arendamine;
- Kärklas Sadama tänava rekonstrueerimine;
- Väikeinvesteeringud;
- Kõrgessaare üürimaja;
- Teed ja tänavad;
- Kõrgessaare tuletornid;
- Kõrgessaare programm;
- Kinnistute soetamine;
- Pargi 3 hooldekodu II etapp;
- Vabadussõja mälestusmärk.

- Aktsiate soetamine summas 0,39 miljonit eurot.
- Põhivara soetuseks antav toetus, kokku 0,84 miljonit eurot, koosneb mitmest allikast. Hajaasustuse programmis osalemine moodustab sellest 0,34 miljonit eurot, millest meie osaks on 0,17 miljonit eurot. Ülejäänud toetused on suunatud Sadama Üürimaja OÜ ja MTÜ-de investeeringutele, jäätmemajanduse arendamisele, eluruumide kohandamisele puudega inimestele ning juurdepääsuteede remonditöödele.
- Intressikuludest 0,65 miljonit eurot.

Joonis 4. Investeeringud valdkondade ja finantseerimisallikate lõikes

Investeeringuid finantseeritakse põhitegevuse tulemist (0,89 miljonit eurot), põhivara müügist (0,12 miljonit eurot), võetavast laenust (5,2 miljonit eurot), saadavate põhivara toetuste (2,28 miljonit eurot) arvelt.

Finantsseis

- **Omafinantseerimisevõime**, ehk põhitegevuse tulude ja kulude vahe, on 2,34 miljonit eurot. Sellest kaetakse olemasolevad laenumaksed ja intressikulud. Eesmärk on seda taset säilitada, et tagada investeerimisvõimekus.
- **Netovõlakoormus** (kohustused miinus likviidsed varad) on 2025. aasta lõpuks ligikaudu 60% põhitegevuse tuludest, mis moodustab 14,8 miljonit eurot.
- **Likviidsete varade maht** kujuneb 2025. aasta lõpuks 1,3 miljonit eurot. 2025. aasta eelarvesse täiendavaid likviidseid vahendeid ei suunata.